

ב"ק צ

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. ספר קצות החושן סימן קג ס"ק ט

דלא התקינו באושה שיהיה הבעל כלוקח הגוף מחיים דהגוף של האשה ולבעל אין לו אלא פירות... וכן מוכח בפרק החובל (ב"ק פט, ב) לימא תקנת אושא תנאי הוא דתני חדא עבדי מלוג יוצאין בשן ועין לאשה אבל לא לאיש ותניא אידך לא לאיש ולא לאשה סבריה דכולי עלמא קנין פירות לאו כקנין הגוף מאי לאו בהא קמפלגי מאן דאמר לאשה לית ליה תקנת אושא ומאן דאמר לא לאיש ולא לאשה אית ליה תקנת אושא וכתב רש"י ז"ל סבריה בעלמא קנין פירות לאו כקנין הגוף והכא ה"ט דמאן דאמר לא לאיש לא לאשה דאית ליה תקנת אושא הלכך משום איש לא נפיק דלא קני לגופא ממש משום אשה נמי לא נפיק דאליהם שעבודיה למיהוי כקנין הגוף עכ"ל. וכן כתב רש"י לקמן אי בעית אימא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה זה לשונו: קודם תקנה הוי שעבודיה קיל כשאר קנין פירות דקים לן דלא כקנין הגוף דמי ע"ש. וכן מוכח דאין לו לבעל גם אחר תקנת אושא אלא פירות דאי נימא דאחר תקנת אושא הוי לוקח הגוף מחיים אם כן מאן דאית ליה תקנת אושא למה אין יוצאין לאיש אלא על כרחך דגם לאחר תקנת אושא אין לו לבעל אלא פירות אלא דתקנת אושא אליהם לשעבודיהו דפירות שיהיה כקנין הגוף אע"ג דשאר קנין פירות אינו כקנין הגוף. ולפי זה ניחא דסברי הרא"ש והטור דהבעל מוציא בחיים הגוף והיינו משום דאלמוה רבנן קנין פירותיו דליהוי כמו קנין הגוף ובטל מכירתה אבל לעולם הגוף של האשה

2. אג"מ ח"א ס' נ [OVER]

3. ספר שם משמואל פרשת ויקהל - ויק"פ וחודש שנת תרע"ח

וע"כ למען יהיו ראויים לגאולת השכל וגאולת הלב, היפוך סתימת עיניהם ולבם של ישראל, צריכי לשתי מצוות אלו פסח ומילה, פסח הוא היפוך כח פרעה המושך לע"ז כברש"י הנ"ל משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן של מצוה, מילה היא היפוך כח מצרים המושך לערוה, והיינו דבשביל שתי מצוות אלו נקשרו באביהם שבשמים בשכל ובמדות שבלב, וזהו שבפסיקתא (סימן ו') אחותי שנתאחו לי בשתי מצוות בדם פסח ובדם מילה, ונתאחו הוא מלשון חיבור היפוך הכרת, וזה הוציאם משעבוד מצרים בפועל כענין הקדש שמוציא מידי שעבוד

4. ספר מנחת חינוך - מצוה נ - אות יא

[יא] ואם עמד יום או יומיים דאינו חייב, אפשר דלא עבר על הלאו דלא תרצח ג"כ, ועל לאו דחבלה כתבנו לעיל [מצוה הקודמת אות ט'] דבעבדו אינו עובר, א"כ אינו צריך תשובה כלל, ויבואר לקמן אי"ה במצות עשה דתשובה. ונראה דג"כ אינו פסול לעדות, כי לא עבר כלל שום עבירה.

5. ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא בתרא דף נ/ב

(רכג) שם ע"ב. וספק נפשות להקל, וכתבו בתוס' דאפילו ממונא לא מפקינן מספיקא, ולא איצטריך קרא, והיינו כמבואר בריש סנהדרין דף ג', דד"נ חמירי מד"מ, וצ"ל דתוס' כאן ס"ל כשיטתם שם בסנהדרין דרוב גמור מהני גם בד"מ כיון דמהני בד"נ, אבל לשיטתם בריש המניח, דלא מהני רובא בד"מ אף דמהני בד"נ, לכאורה אין כאן כ"ש, דבד"מ איכא חזקת ממון, ובד"נ ליכא דין מוחזק, ולכאורה יותר יש להקשות. דבלאו קרא א"א להרוג מספק דשמא היא רציחה שלא כדין, וכמו דאין מביאין קרבן מספק שמא הוא חולין בעזרה, ואף דספק שמא הוא חייב בקרבן מ"מ שוא"ת עדיף, ולדעת רשב"ם י"ל, דאיצטריך קרא דוהצילו העדה, שיהא פטור בתורת ודאי, ונ"מ לענין שור הנסקל דג"כ פטור מספק, דכמיתת בעלים כך מיתת השור, כמבואר ברמב"ם גבי תקלה וקלון, דהוא איבעיא דלא איפשיטא - סנהדרין נ"ד - ופסק הרמב"ם להקל - ריש הל' איסורי ביאה - ואלו היה הטעם בבעלים משום ספק איסור רציחה, לא שייך זה בשור, דאין כאן איסור רציחה, ואדרבא ספק מצוה דאורייתא לחומרא, אלא מוכח, דבבעלים הוי פטור ודאי ושייך לומר כמיתת בעלים כך מיתת השור

6. שו"ע חושן משפט - סימן תכ

(מא) רקק בחבירו, חייב. אבל רקק בבגדיו, או שביישו בדברים, פטור; ויש לבית דין בכל מקום ובכל זמן לגדור כפי מה שיראו. ויש אומרים שמנדין אותו עד שיפייס המבוויש: הגה - וי"א דמכין אותו מכת מרדות (ב"י ס"ס א' בשם מרדכי פרק הזהב). והמוציא שם רע על חבירו, הוי בכלל המבייש בדברים (פסקי מהרא"י סי' רי"ב ות"ה סימן ש"ז). ... (מד) יש הכאות רבות שיש בהם ביזוי וצער מעט, ואין בהם נזק, וכבר פסקו להם חכמים דמים קצובים, וכל המכה את חבירו הכאה מהן משלם אותו הממון הקצוב, וכלם קנסות הן, ואותו הממון הקצוב הוא דמי הצער והבושת והריפוי והשבת, בין צריך לרפואה בין לא צריך, זהו משלם. וכמה הוא משלם, הבעוט בחבירו ברגלו, משלם ה' סלעים.... (מו) בד"א, במכובד. אבל אדם שהוא מבוזה ואינו מקפיד בכל אלו הדברים וכיוצא בהם, אינו אלא כפי מה שיראו הדיינים שראוי ליטול: הגה - יש אומרים שאלו הדברים אינן רק משום בושת וצער, אבל ריפוי ושבת הכל לפי הענין (טור...)

7. ספר מנחת חינוך - מצוה מז - אות ג

[ג] ונראה לענ"ד, דזה שחייבה התורה במכה אביו ואמו או בחבירו, היינו דוקא בלא רשות, אבל אם אביו ואמו או חבירו אומרים לו שיכח או שיקלם, אינו עובר בלאו הזה ואינו חייב מלקות ולא מיתה, עיין בבא קמא פרק החובל צ"ג ע"א ור"מ פ"ה מחובל ומזיק הי"א, לענין ממון אם נותן לו רשות, עי"ש, ולענין חיוב מלקות או מיתה נראה לענ"ד פשוט דאינו עובר ואינו חייב. וכן נראה מלשון הר"מ פכ"ו מסנהדרין ה"ו, שכתב, אע"פ שיש לו לדיין או לנשיא למחול על כבודו אינו יכול למחול על קללתו, וכן שאר העם אע"פ שמחל המקולל

מלקיין את המקלל שכבר חטא ונתחייב, עכ"ל, ועי"ש בכסף משנה. משמע דוקא אם כבר קילל כיון שכבר עבר עבירה לשמים אין המחילה מועלת. אבל כשנותן רשות מתחילה לקלל אין כאן עבירה כלל. וכן כאן גבי מכה, ושם יש קצת עבירה דמוציא שם שמים לבטלה, ויבואר לקמן אי"ה פרשת קדושים [מצוה רל"א אות ד'], אבל גבי מכה אין כאן עבירה כלל, לא בחבירו ולא באב ואם. ומה דמבואר כאן בש"ס דאיבעיא לענין להקיז דם, היינו שלא מרצון אביו, ומ"מ מסקינן דפטור, כיון דהיא לרפואה, וכן הנהו אמוראי דלא שבקו לבניהם ליטול להם קוץ, היינו דלמא יעשו חבלה שלא לצורך בשוגג שלא מרצון אביו, אבל אם אביו מוחל ומצוה להכותו נראה דאינו חייב כלל, וכן בחבירו, ואינו עובר כלל, ואע"פ שלא מצאתי זה מפורש מ"מ הסברא נותנת כן, כן נראה לענ"ד ברור. ודוקא במכה מחיים, אבל לאחר מיתה פטור דלא שייך חבורה, כן הוא במשנה כאן פ"ה ע"ב:

- [אולם עיין: שו"ע הרב נזקי גוף ה"ד, ריפ"פ ח"ב לה מז (מכיון דאין לו רשות לחבול בעצמו-איך יכול להתיר לאחרים), (רמב"ם יד החזקה - הלכות רוצח ושמירת נפש פרק א:ד: "ומוזהרין בית דין שלא ליקח כופר מן הרוצח ואפילו נתן כל ממון שבעולם ואפילו רצה גואל הדם לפטרו שאין נפשו של זה הנהרג קנין גואל הדם אלא קנין הקב"ה...)]